

بهرنیو هیوادونو ته د افغانانو د مهاجرتونو عوامل، پایلې او حل لارې (د مطالعې ساحه: د فراه ولایت)

پوهنیار نصیراحمد نصرت^۱، فواد مومند عمرزی^۲، محفوظ الله راشد^۳

DOI: 10.64104/v10.Issue17.n18.2025

لنډیز

کډوالی د نړیوالو جگړو، سیاسي بې ثباتۍ، اقتصادي ستونزو، طبیعي آفتونو او اقلیمي بدلونونو له امله یوه جدي ښکارنده (پدیده) ده چې په وروستیو لسیزو کې یې پراختیا موندلې ده. دا څېړنه د افغانانو د مهاجرت اصلي لاملونه، پایلې او د حل عملي وړاندیزونه تحلیلوي. د څېړنې اهمیت په دې کې دی چې مهاجرت د افغانستان اقتصادي، ټولنیزو او سیاسي ستونزو ته دوام ورکوي او د کوربه هیوادونو پر اقتصادي، ټولنیز او کلتوري جوړښتونو اغېز کوي. سربېره پردې، دا څېړنه د مهاجرت د دوامداره اغېزو او د افغانستان د پراختیا لپاره د مهاجرت د کمولو پر ستراتیژيو تمرکز کوي. د څېړنې هدف د مهاجرت د لاملونو او پایلو تحلیل او د کمولو لپاره یې عملي وړاندیزونه وړاندې کول دي. اصلي پوښتنه دا ده: "کوم اقتصادي، سیاسي، ټولنیز او چاپیریالي عناصر د افغانانو د مهاجرت سبب شوي او پایلې یې څه دي؟" د څېړنې لپاره معلومات د ۳۸۵ نمونو له لارې د پوښتنلیک په مرسته راټول او د SPSS نرم افزار له لارې تحلیل شول. د احصایوي ازموینو پایلې لکه د پیرسون پیوستون ($r = 0.75$)، ($p < 0.05$) ANOVA، کروباخ الفا ($\alpha = 0.85$) او څوگونې رگریسیون (Multiple Regression) ښيي چې وزگارتیا ($\beta = 0.55$)، بیوزلي ($\beta = 0.47$)، سیاسي بې ثباتي ($\beta = 0.60$) او اقلیمي بدلونونه ($\beta = 0.38$) د افغانانو د مهاجرت اصلي لاملونه دي. همدارنګه، د مهاجرت اغېزې د کوربه هیوادونو لپاره د GDP ۱۰٪ زیاتوالی ښيي، خو د ټولنیزو ستونزو او کلتوري فشارونو لامل هم ګرځي. پایلې وړاندیز کوي چې د افغانانو د مهاجرت د کمولو لپاره باید د امنیت

^۱. اګرانومی خانګه، فراه د لوړو زده کړو مؤسسه، nasirahmadnasrat100@gmail.com

^۲. د کرنیز اقتصاد او ترویج خانګه، کرهڼی پوهنځی، فراه د لوړو زده کړو مؤسسه

^۳. د کرنیز اقتصاد او ترویج خانګه، کرهڼی پوهنځی، فراه د لوړو زده کړو مؤسسه

تینگبنت، اقتصادي پراختيا، شغلي فرصتونو برابرول او د نړيوالو سازمانونو لکه UNHCR او IOM پراخه همکاري رامنځته شي، ترڅو د مهاجرت منفي پايلې کمې او پايښت لرونکي حل لارې وړاندې شي. کليدي کلمې: اقليمي بدلونونه، بیکاري، سياسي بې ثباتي، فقر، مهاجرت.